

HELYI TANTERV

2020

ALSÓ TAGOZAT-ÉNEK-ZENE 1-4. ÉVFOLYAM

Készült a 2020-as Nemzeti Alaptanterv ajánlása alapján.

Figyelembe vettük:

- ❖ az EMMI 51/2012. (XII. 21.) rendeletet és
- ❖ a 2020-ban átdolgozott Nemzeti Alaptantervet.

Ének-zene

Az ének-zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből következik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van

véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1–4. évfolyam

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékörzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

Az értékelés elvei és eszközei

Az ének-zene órákon az értékelés célja a tanulók erőfeszítéseinek jutalmazása,- a bátorítás és motiválás. Az értékelés akkor látja el hatékonyan motiváló, fejlesztő funkcióját, ha személyre szabott. Ezt folyamatos megfigyelés alapján, a jó teljesítmény megerősítésével érhetjük el. A tanulókat mindig egyéni előrehaladásukhoz viszonyítva értékeljük, ezzel mintát adunk az önértékeléshez és mások értékeléséhez. Az intonációs problémákkal küzdő gyerekek segítő, formáló értékelésére kiemelt figyelmet kell fordítanunk.

Az értékelés lehetőségei az ének-zene órákon:

- Részvétel a közös éneklésben és játékban, órai aktivitás.

- A tanult dalok ismerete, szövegtudás, a dallam és a ritmus egységes megszólaltatása.
- A közös éneklés szabályainak megtartása, a dalok hangulatának megfelelő előadásmód.
- A tanult zenei elemek felismerése, reprodukálása.
- Az írásbeli munkák önálló megoldása.
- A megtapasztalt hangszínek felismerése. (tárgyi, környezeti, emberi hangszínek, hangszerek)
- A zenehallgatások során megfogalmazott észrevételek, egyéni vélemények.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A művészeti nevelés nem minden esetben feltételezi a tankönyvek használatát, mert a képességfejlesztésen alapuló művészeti neveléshez nem feltétlenül szükséges a hagyományos tankönyvi forma.

Tankönyvválasztás esetén a tankönyv segíti az egységes alapokra épülő differenciálást, mert lehetővé teszi, hogy a tanulók adottságaikkal, saját fejlődési ütemükkel összhangban tanulhassanak.

A tankönyv elsősorban keret, sokkal inkább egy kiindulópont, a benne szereplő ismeretanyag más csoportosításban is feldolgozható, más irányokba továbbfejleszhető, kiegészíthető, pedagógiai céljai más feladatokon keresztül is megvalósíthatók.

A tankönyvek kiváltképp az alsóbb évfolyamokon inspiráló képeket, feladatokat, játékokat tartalmaznak.

A feldolgozást segítő képek, feladatok, játékok akkor segítik leginkább a fejlesztést, ha az életkori sajátosságoknak megfelelnek.

A képeket kiegészítő szöveges részek fontos jellemzője, a jól tagolt, érthető megfogalmazás. A tankönyvben szereplő esetleges ismeret jellegű tudáselemek (pl. művek címe, alkotók, évszámok) nem uralják a tananyagot. A tankönyv sok lehetőséget biztosít a tanulói tevékenységre, és ösztönöz az önálló tanulói ismeretszerzésre, így szolgálva a helyi tantervben foglalt sajátos feladatok teljesítését.

A személyiségfejlesztés és a legkülönbözőbb képességek fejlesztése más-más ismeretanyagon, tevékenységen keresztül egy komplex művészeti program keretében valósítható meg leginkább. Ez szemléletváltást feltételez, amelyhez a tankönyv segítséget nyújthat, hangsúlyozni kell azonban, hogy a hatékony tanári tevékenységet semmilyen tankönyv nem helyettesítheti, mert az iskolában – kiváltképp a művészetek tanításával – nem egyszerűen ismeretek átadása folyik.

A tantervhez használt tankönyvek és segédletek:

Albertné Balogh Mária: Első daloskönyvem Apáczai Kiadó

Albertné Balogh Mária: Második daloskönyvem Apáczai Kiadó

Dalok CD 1-2. osztály (a tankönyvben szereplő dalok énekelve- folyamatosan bővülnek felmenő rendszerben)

Tengertánc 1-2 Zenehallgatás az első-negyedik osztály számára

Tanmenetjavaslat 1. osztály

Tanmenetjavaslat 2. osztály

1–2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az 1–2. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 136 + 8 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	70
Zeneművek/Zenehallgatás	27
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	13
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	13
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	13
Év végi ismétlés	8
Összes óraszám	136 + 8

Ének-zene tantárgy javasolt óraszám, óraterve 1-2 évfolyamon

Tematika	Javasolt óraszám	Órakeret	
		1. évfolyam	2. évfolyam
Zeneművek – Énekes anyag	70	35	35
Zeneművek - Zenehallgatás	27	15	12

Zenei ismeretek - Ritmikai fejlesztés	13	7	6
Zenei ismeretek - Hallásfejlesztés	13	6	7
Zenei ismeretek - Zenei írás, olvasás	13	5	8
Év végi ismétlés	8	4	4
Éves óraszám	136 + 8	68 + 4	68 + 4

2. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR Zeneművek – Énekes anyag		ÓRASZÁM 35
<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; • különböző hangerővel tud énekelni; • a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; • a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; • hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; • ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; • kézzelről énekel; • belső hallása fejlődik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt; • jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d' hangterjedelemben; • elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; • alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; • a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; • aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein. 	<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése • A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, • Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció • Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül • A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán • A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban • Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete • A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása • A kézjel, mint jelrendszer ismerete • Szolmizációs kézjelről való éneklés • Zenei kérdés-felelet 	

FOGALMAK:

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Éneklés, beszélgetés, történetmesélés, szabad mozgás, tánc, népi játék körjáték, ritmus és testritmus kíséret

M_EGJEGYZÉS:

Cél az életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, elsajátíttatása, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják, és lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására.

A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

A tanult dalok eszközként szolgálnak a zenei ismeretek elsajátíttatására és képességek fejlesztésére.

Tanórai feldolgozásra, zenei ismeretek elsajátíttatására és képességfejlesztésre ajánlott gyermekjátékdalok, komponált gyermekdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok:

Anyám, édesanyám	Háp, háp, háp	Megy a kocsi, fut a kocsi
A farsangi napokban	Hatan vannak	Méz, méz, méz
A part alatt	Hervad már a lombnak	Mi van ma?
A pünkösdi rózsa	Hol jársz, hová mész	Nézzél rám!
Azt hallottam	Hová mégy, hová mégy	Nyisd ki, asszony
Cifra palota	Hull a hó	Pacikám, paripám
Csillag Boris	Hull a hó is	Sándor napján
Egyél, libám	Itt a farsang	Sírjunk, ríjunk
Egyszer egy királyfi	Így kell járni	Süss, süss, napsugár
Elvesztettem páromat	Katalinka, szállj el	Szállongó szél
Elvesztettem zsebkendőmet	Kinyílt a rózsa	Szólj, csengő
Esik eső karikára	Kiugrott a gombóc	Szöjjetek, lányok
Ess, eső, ess	Már tapsoljunk	Tallér, tallér
Este van már	Még azt mondják	Tik csak esztek, isztok
Fut, szalad a pej kó	Mély erdőn	Túrót vettem
Fűzzünk, fűzzünk	Mély kútba tekintek	Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szüret	A kállói szőlőbe
Mikulás	Hull a pelyhes
Karácsony	A zöld fenyőfán, Pásztorok, pásztorok, Mennyből az angyal
Farsang	Itt a farsang, A farsangi napokban
Tavaszcélzás	Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján)
Március 15.	Esik eső karikára
Anyák napja	Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága, Fűzzünk, fűzzünk
Pünkösöd	A pünkösdi rózsa, Mi van ma?

TÉMAKÖR Zeneművek-Zenehallgatás		ÓRASZÁM 12
<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; • zenehallgatási élményekkel gazdagodik; • megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; • képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; • megismer ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; • a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; • felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; • felismeri a zongora hangját; megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; • képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; • képes az érzelmi azonosulásra; • egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; • képes megérteni a zenék üzenetét; • szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket. 	<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; • Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; • Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; • A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; • Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; • Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; • A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; • A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése a hallott zenei anyagban, megnevezésük tanítói segítséggel. 	
<p>FOGALMAK: énekhang; gyermekkar; vegyeskar; kíséret; népdalfeldolgozás; hangszerek, hangszercsoportok, zongora, vonós hangszerek, fúvós hangszerek; szimfonikus zenekar; duó; zongoramű; versenymű</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK: beszélgetés, mesélés, magyarázat, bemutatás, szabad mozgás, tánc, rajz, taps és testritmus kíséret</p>		

MEGJEGYZÉS

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást. Fontos, hogy a zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a motiváció.

Ezt a célt szolgálja lehetőség szerint a koncertlátogatás, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése, valamint a tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, kortárs népzenei előadásában való meghallgatása, illetve gyermek népzenei néptáncos produkciók megtekintése.

ZENEHALLGATÁSRA AJÁNLOTT ZENEMŰVEK

- Erkel Ferenc: Himnusz; **Népdalok feldolgozásai**
- Kodály Zoltán: Méz, méz, méz – gyermekkar;
- Kodály Zoltán Hajnövesztő – gyermekkar;
- Kodály Zoltán Csillagoknak teremtője – duett;
- Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica,
- Kodály Zoltán Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar;
- Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar;
- Bartók Béla: Gyermekeknek
 - I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit)
 - I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet);
 - I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán);
 - I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt);
 - I./17. Körtánc (Kis kece lányom);
 - II./23. Táncdal (Hopp, Juliska);
 - II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett);
- Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről
- Járdányi Pál gyermekkarai
- Bárdos Lajos gyermekkarai **Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők** :
 - Henry Purcell: A tündérkirálynő [The Fairy Queen],

Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:

- Antonio Scandelli: A tyúk;
- A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel;
- W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon;
- Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek;
- Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány
- Rimszkij–Korszakov: Dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)
- Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban;
- Állatos dalok;
- Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

TÉMAKÖR

Zenei ismeretek- Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM

6

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát;
- megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;
- a testét hangszerként is használja;
- egyszerű ritmushangszereket használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcad pár, félértékű ritmusokat, a negyed és a félértékű szünetet,
- tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- egyszerű ritmusokat rögtönöz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben
- Zenei hangsúly érzékeltetése
- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben tapsal, testritmussal, mozgással, ritmusnevekkel kísérve és anélkül
- ritmusgyakorlatok csoportosan, önállóan és párban:
 - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
 - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
 - felelgetős ritmusjátékokkal,
 - ritmussorok rögtönzése
- Alkotói készség: Ritmusrögtönzés ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testritmus és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcad pár, félértékű kotta, a negyed és félértékű szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, ritmus, szünet, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel
- Ritmikai kétszólamúság tanítói segítséggel
 - osztinató forma
 - egyszerű ritmuskánon

FOGALMAK:

egyenletes lüktetés; mérő; ritmus; szünet; ritmusértékek; ütemmutató; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel; ritmushangszer; gyors; lassú; többszólamúság; ritmuskánon; osztinató

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

beszélgetés, mesélés, magyarázat, bemutatás, éneklés, visszhangjáték, ritmusjárás; tánc, népi játék, körjáték, ritmus és testritmus kíséreték

TÉMAKÖR

Zenei ismeretek- Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM

7

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;
- rövid dallamsorokat rögtönöz;
- örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklí és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait: **l,-d-r-m-s-l**
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- Kézjelről szolmizál
- egyszerű dallamokat szolmizálva énekel
- a fenti hangkészlet hangjait különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja és megérti a relatív szolmizáció lényegét;
- tudja követni a dallammozgást, tanítói segítséggel mutatja is
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni a hangerőt, a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;
- Dallammozgás
- Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;
- A testritmusok (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), különböző hangkeltő eszközök, hangszerek hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;
- A pentaton hangkészlet **l,-d-r-m-s-l** hangjainak ismerete
- A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása.
- A tanult énekek szolmizálása kézjelről
- Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában (pl.: 2. szólam a tanító)

FOGALMAK:

halkan, erősen, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon, pentaton hangsor

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Beszélgetés, mesélés, magyarázat, bemutatás, éneklés, visszhangjáték, dallammozgás imitálása, szolmizálás tanítói kézjelről és önállóan

TÉMAKÖR

Zenei ismeretek- Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁ

M 8

<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; • kottaképről felismeri a hallás után tanult dalokat; • tanítói irányítással megfigyeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. • relatív szolmizálás <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • képes olvasni és leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; • tanári segítséggel képes olvasni és lejegyezni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; • képes egyszerű kottában tájékozódni; • megérti a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit. 	<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); • A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; • A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; • A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; • A finom motorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; • Negyed, nyolcad pár, félértékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása • Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; • A l-s-m-r-d-l, szolmizációs hangok lejegyzése ötvonalas rendszerben tanári segítséggel különböző magasságokban
<p>FOGALMAK: hangjegy, ötvonalas-rendszer, vonal, vonalköz, alsó pótvonal</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK: beszélgetés, mesélés, magyarázat, bemutatás, ritmusmásolás, ritmus lejegyzése hallás után (ritmusdiktálás) dallamotívum másolás</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

- A tanulók elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben 60 népdalt és gyermekdalt.

- Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban.
- Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta).
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.
- A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.
- Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.